

LIETUVOS RESPUBLIKOS PETICIJŲ KONSTITUCINIO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymai	Įvertinimas
1. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. gegužės 30 d. išvada Nr. ((9.8Mr)-5K-2209480)-6K-2203376		
1.1.	Tikslintina Įstatymo projekto 17 straipsnio 3 dalyje pateikta nuoroda į 6 straipsnio 4 dalį, nes Įstatymo projekto 6 straipsnis neturi tokios struktūrinės dalies. Turėtų būti nurodyta 4 straipsnio 6 dalis.	Atsižvelgta. Patikslinta Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) 18 (buvusio 17) straipsnio 4 (buvusi 3) dalis.
1.2.	Atsižvelgiant į Įstatymo projekto 17 straipsnio 3 dalyje įvestą trumpinį ir 18 straipsnio 1 dalį, Įstatymo projekto 18 straipsnio 3 dalyje vietoje žodžio „savivaldybės“ įrašytini žodžiai „viena iš savivaldybės institucijų“.	Atsižvelgta. Patikslintas Įstatymo projekto 19 (buvęs 18) straipsnis.
2. Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybos 2022 m. birželio 6 d. išvada Nr. (1.13Mr)V4-336		
2.1.	Siūlytume peržiūrėti Įstatymo projekto 8 str. 4 dalies, 12 str. 5 dalies nuostatas, kuriose vartojama sąvoka „dokumento kopija“, kadangi ši sąvoka paprastai vartotina tik kalbant apie popierinius dokumentus. Tais atvejais, kai dokumentai pasirašomi kvalifikuotu elektroniniu parašu, prireikus daromi šių dokumentų nuorašai ar išrašai, o ne kopijos, todėl siūlytume projekte įtvirtinti nuostatas, sudarančias galimybes pateikti ne tik popierinių dokumentų kopijas, bet ir elektroninių dokumentų nuorašus ar išrašus.	Atsižvelgta. Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalis ir 12 straipsnio 5 dalis patikslintos, nurodant, kad gali būti pateikiamas pareiškėjo atstovo įgaliojimą patvirtinantis dokumentas, jo kopija ar įgaliojimą patvirtinančio elektroninio dokumento nuorašas. Kadangi vadovaujantis Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalimi, pareiškėjui ar jo atstovui nedraudžiama pateikti ir kitą (tai gali būti ir įvairūs nuorašai, išrašai ar pan.) su kreipimusi susijusią medžiagą, Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalies pirmasis sakinyss nėra tikslinamas.

3. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2022 m. birželio 7 d. išvada Nr. (7.2.16E)3-3700

3.1.	Projekto 4 straipsnyje (kaip nurodoma Projekto aiškinamajame rašte, – atsižvelgiant į susiformavusią praktiką) siūloma apibrėžti <i>peticijų komisiją kompetenciją</i> , t. y. Seimo peticijų komisija <i>nagrinėja peticijas</i> dėl įstatymų ir kitų Seimo priimtų norminių teisės aktų, Vyriausybės peticijų komisija – dėl Vyriausybės ir ministrų priimamų norminių teisės aktų ir pan. Tuo tarpu pagal kitas Projekto nuostatas kreipimosi pateikimas (8 straipsnis), kreipimosi persiuntimas (11 straipsnis), peticijų nagrinėjimas (17 straipsnis) yra siejami su <i>institucija, kurios kompetencijai yra priskirta kreipimesi (peticijoje) iškeltų prašymų ar siūlymų nagrinėjimas</i> ir reikiamų norminių teisės aktų priėmimas. Iš tokio teisinio reguliavimo nėra aišku, kieno kompetencijai – peticijų komisijų ar jas sudariusių institucijų – būtų priskirtinas kreipimesi (peticijoje) įvardytų prašymų ar siūlymų nagrinėjimas.	Atsižvelgta. Patikslinta Įstatymo projekto 8 straipsnio 1 dalis, 11 straipsnio 1 dalis, akcentuojant peticijų komisijos kompetenciją. Patikslinta Įstatymo projekto 18 (buvusio 17) straipsnio 4 (buvusi 3) dalis, akcentuojant vienos iš savivaldybės institucijų įgaliojimus priimti peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų įgyvendinimui reikalingą norminį teisės aktą. Papildomai dėl aiškumo patikslinta ir Įstatymo projekto 4 straipsnio 6 dalis, akcentuojant institucijų įgaliojimus priimti peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų įgyvendinimui reikalingą norminį teisės aktą.
3.2.	Pagal Projekto 8, 11 bei 17 straipsnių nuostatas, nustatant, kokiai institucijai turėtų būti pateikiamas, persiunčiamas kreipimasis ar išnagrinėjus peticiją pateikiama išvada, būtų atsižvelgiama į tai, kieno kompetencijai yra priskirtas kreipimesi (peticijoje) iškeltų prašymų ar siūlymų nagrinėjimas <i>ir reikiamų norminių teisės aktų priėmimas</i> . Atkreiptinas dėmesys, kad tam tikrais atvejais (kai nagrinėjamos peticijos dėl ministrų priimamų norminių teisės aktų) institucija, nagrinėjanti kreipimesi (peticijoje) įvardytus prašymus ar siūlymus, ir institucija, priimanti atitinkamą norminį teisės aktą (ministro įsakymą), skirtąsi, todėl nustačius siūlomą teisinį reguliavimą ne visada būtų aišku, kuriai institucijai kreipimasis turėtų būti pateikiamas, persiunčiamas ir pan.	Atsižvelgta. Papildyta Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalis, nurodant, kad tuo atveju, jeigu kreipimasis gautas ministerijoje, jis persiunčiamas šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytai atitinkamai institucijai ir apie tai per 3 darbo dienas pranešama pareiškėjui ar jo atstovui. Taip pat žr. 3.1 pastabos įvertinimą derinimo lentelėje.

4. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2022 m. birželio 9 d. išvada Nr. 1D-3178

4.1.	Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 1 straipsnio 2 dalį ir 11 straipsnio 1 dalį (žr. kartu su 3 straipsnio 1 dalies 8 punktu), siūlome Projekto 1 straipsnio 3 dalį išdėstyti taip: „3. Šis įstatymas nereglamentuoja skundų	Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos viešojo
------	---	--

	<p>ir prašymų nagrinėjimo tvarkos, kurią nustato Europos Sąjungos teisės aktai ar Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, kiti įstatymai ar juos tiesiogiai įgyvendinantys kiti teisės aktai.</p>	<p>administravimo įstatymo 1 straipsnio 2 dalį. Įstatymo projektas papildytas nauja 1 straipsnio 3 dalimi, nurodant, kad: „3. Informavimui apie šio įstatymo III skyriuje nustatyta tvarka priimtus sprendimus, šių sprendimų ar vilkinimo juos priimti (neveikimo) apskundimui ir tokių skundų nagrinėjimui Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek nereglamentuoja šis įstatymas.“ Patikslintas ir Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 punktas.</p>
4.2.	<p>Projekto 2 straipsnio 1 dalyje, apibrėžiant Pareiškėjo sąvoką, siūlome:</p> <p>1. Atsižvelgiant į tai, kokią subjektinę teisę įgyvendinantį subjektą ketiname apibrėžti, siūlome vartoti „Petitoriaus“ sąvoką.</p> <p>2. Įvertinti tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 33 straipsnis peticijos teisę garantuoja a) tik piliečiams (ne užsieniečiams) ir b) visiems piliečiams, nepriklausomai nuo amžiaus (t. y. ir jaunesniems nei 16 metų). Subjekto amžiaus aspektas aktualus ir todėl, kad Projektu siūloma nustatyti peticijos teisės įgyvendinimą per atstovus.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>1. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekte išskirta kreipimosi vertinimo stadija, taip pat kad ne kiekvienas kreipimasis yra pripažįstamas peticija, „petitoriaus“ sąvoką vartoti Įstatymo projekte nebūtų tikslinga.</p> <p>2. Konstitucijoje aiškiai neapibrėžta, kas yra peticijos teisė, kas konkrečiai gali pateikti peticiją ir dėl ko galima kreiptis ją pateikiant. Konstitucijos 33 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad piliečiams laiduojama peticijos teisė, kurios įgyvendinimo tvarką nustato įstatymas. Konstitucinis Teismas 2006 m. sausio 26 d. ir 2016 m. birželio 28 d. nutarimuose yra išaiškinęs, kad įstatymų leidėjas turi pareigą peticijų santykius reglamentuoti įstatymu, kuriame būtų numatyti visi svarbiausi peticijos teisės įgyvendinimo tvarkos elementai, būtent: dėl ko galima kreiptis su peticija; kurioms</p>

		<p>viešosios valdžios institucijoms gali būti paduodama peticija; formalūs reikalavimai, kuriuos turi atitikti peticija; peticijos padavimo tvarka; sprendimų dėl atsisakymo priimti peticiją priėmimo ir apskundimo tvarka ir kt. Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, įstatymu nustatydamas peticijos teisės įgyvendinimo tvarką, turi tam tikrą diskreciją, tačiau negali paneigti pačios peticijos teisės esmės, dirbtinai suvaržyti ar nepagrįstai pasunkinti šios piliečių konstitucinės teisės įgyvendinimo.</p> <p>Konstitucijos 33 straipsnio trečiojoje dalyje įtvirtintos sąvokos „pilietis“ apibrėžtis panaši kaip kitose šią sąvoką įtvirtinančiose Konstitucijos nuostatose, pvz., Konstitucijos 25, 35, 36, 37, 41, 52, 53, 73 straipsniuose, pagal kuriuos tam tikros konstitucinės teisės yra garantuojamos ne tik Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems asmenims, bet ir kitiems žmonėms (Lietuvos gyventojams, visuomenės nariams), be to, ne bet kuriam žmogui (pvz., 35 straipsniu garantuojama teisė vienytis į asociacijas, 52 straipsniu laiduojama teisė gauti pensiją ir socialinę paramą), o tik įstatymu apibrėžtam jų ratui ir pagal įstatyme nustatytas sąlygas (įskaitant nustatytą amžiaus ribą).</p> <p>Konstitucijoje vartojama sąvoka „pilietis“ kildinama, be kita ko, iš Konstitucijos preambulėje įtvirtinto „darnios pilietinės visuomenės“ siekio ir sietina ne su Lietuvos Respublikos pilietybe, o su pilietine visuomene, apimančia ne tik Lietuvos</p>
--	--	---

		<p>Respublikos piliečius, bet ir kitus Lietuvos gyventojus. Konstitucijos nuostatose, kurios skirtos tik Lietuvos Respublikos piliečiams, yra vartojama sąvoka „Lietuvos Respublikos piliečiai“ arba „Lietuvos piliečiai“, pvz., Konstitucijos 13, 56, 68, 78, 79, 103, 112, 119, 139, 148, 151 straipsniai. Taigi Konstitucijoje pavartotas žodis „piliečiai“ turėtų būti suprantamas kaip apimantis ir nuolat gyvenančius užsieniečius, kuriems garantuojamos ir kitos „piliečių“ teisės, pavyzdžiui, balsuoti savivaldybių tarybų rinkimuose, jungtis į asociacijas ir pan.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad rengiant Įstatymo projektą buvo konsultuojamasi su peticijų komisijomis, kurios nenurodė praktikoje kylančių problemų dėl reikalavimų, keliamų pareiškėjui, todėl nuspręsta nekeisti galiojančiame Peticijų įstatyme nustatytų reikalavimų pareiškėjui. Svarių argumentų, kodėl ši teisė turėtų būti ribojama labiau nei nustatyta šiuo metu galiojančiu teisiniu reguliavimu, išvadoje nėra pateikta.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekte nėra nustatyta, kad pareiškėjo atstovas gali būti įstatyminis asmens iki 16 metų atstovas. Nustatant, kad pareiškėju gali būti asmuo nuo 16 metų, atsižvelgta į tai, kad peticijos teisė nėra tapati teisei skųstis dėl savo pažeistų teisių, kurią įgyvendinant pareiškėjo amžius neribojamas. Be to, peticijos teisė yra susijusi su reikiamų teisės aktų nuostatų</p>
--	--	---

		<p>pasiūlymu, todėl preziumuojama, kad tai suformuluoti ir pagrįsti gali jau pakankamai išsilavinę, sąmoningi ir atsakingi asmenys. Be to, pastebėtina, kad atstovavimo reguliavimas nėra šio Įstatymo projekto reguliavimo dalykas.</p>
4.3.	<p>Projekto 2 straipsnio 4 dalyje peticijos teisė siejama išimtinai su prašymu ar siūlymu keisti (pildyti, panaikinti, priimti naują) norminį teisės aktą. Pabrėžtina, kad sąvoka „peticija“ įprastine mokslinėje teisinėje bei politinėje literatūroje vartojama prasme apima ne tik prašymus dėl norminių teisės aktų keitimo, bet prašymus ir kitais visuomenei ar jos daliai svarbiais klausimais – pvz. gali egzistuoti peticijos dėl svarbių projektų statybos (atominės elektrinės statybos), dėl institucinės sąrangos (Valstybinės kalbos inspekcijos panaikinimo), dėl užsienio politikos sprendimų (išstojimo iš Europos Sąjungos) ir kt. Pabrėžtina taip pat, kad ir pati <i>Konstitucija nenustato tokio ribojimo, kad peticijas galima būtų teikti tik dėl norminių teisės aktų</i>. Be abejo kreipimasi veikia kiekvienu visuomenei svarbiu klausimu, galima performuluoti taip, kad jis formaliai taptų kreipimusi dėl norminio teisės akto (pvz. kreipimasis dėl atominės elektrinės statybos vs. kreipimasis dėl įstatymo dėl atominės elektrinės statybos), tačiau reikia pabrėžti, kad dažniausiu atveju norminis teisės aktas nėra tikslas pats savaime, o yra tik priemonė (šalia kitų priemonių – organizacinių, finansinių etc.) pasiekti norimą tikslą. Todėl ir peticijoje keliamas siūlymas gali būti susijęs su petitoriaus siekiamais kompleksiniais tautos ir valstybės gyvenimo pokyčiais, o ne vien su siauru norminių teisės aktų keitimu. Įvertinant tai kas išdėstyta, siūlome papildomai įvertinti Projekto 2 straipsnio 4 dalies nuostatas.</p>	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Pagal Konstitucijos 33 straipsnio 3 dalį piliečiams laiduojamos peticijos teisės įgyvendinimo tvarką turi nustatyti įstatymas. Konstitucinis Teismas (2006 m. sausio 26 d., 2016 m. birželio 28 d. nutarimai) išaiškino, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas, įstatymu nustatydamas peticijos teisės įgyvendinimo tvarką, turi tam tikrą diskreciją, tačiau negali paneigti pačios peticijos teisės esmės, dirbtinai suvaržyti ar nepagrįstai pasunkinti šios piliečių konstitucinės teisės įgyvendinimo.</p> <p>Kadangi peticijos teisės įgyvendinimo tvarką nustatančiame įstatyme turi būti numatyti visi svarbiausi peticijos teisės įgyvendinimo tvarkos elementai, Įstatymo projekte aiškiai įvardinant peticijos teisės dalyką (nurodant, kad peticijos teisė siejama su prašymu ar siūlymu pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios <i>norminį</i> teisės aktą arba priimti naują <i>norminį</i> teisės aktą) nėra paneigiama pačios peticijos teisės esmė, dirbtinai suvaržomas ar nepagrįstai pasunkinamas šios piliečių konstitucinės teisės įgyvendinimas.</p>

4.4.	<p>Jei vis tik nebūtų atsižvelgta į aukščiau išdėstytą pastabą, atkreipiamė dėmesį į tai, kad Projekto 2 straipsnio 4 dalyje vartojama nei Projekte, nei kituose įstatymuose neapibrėžta sąvoka „norminis teisės aktas“. Ši sąvoka taip pat nėra ir negali būti traktuojama „savaime suprantama“ atsižvelgiant į tai, kad Projektu siekiama užtikrinti konstitucinę teisę Konstitucijos garantuojamą <i>visiems</i> piliečiams, o ne tik tiems, kurie turi tinkamą (teisinį) išsilavinimą. Turint omenyje tai, visos Projekte vartojamos sąvokos turėtų būti suprantamos visiems peticijos subjektinės teisės įgyvendinimo subjektams, vadinasi jos turėtų būti apibrėžtos Projekte.</p>	<p>Atsižvelgta. Įstatymo projektas papildytas sąvoka „norminis teisės aktas“ (2 straipsnio 1 dalis).</p>
4.5.	<p>Įvertinus lydraštyje ir Projekto aiškinamajame rašte nurodytą tikslą sudaryti galimybę „pareiškėjui įgyvendinti peticijos teisę pateikiant kreipimąsi <...> ir kitoms institucijoms, su kurių priimamais norminiais teisės aktais sietini kreipimesi išdėstyti prašymai ar siūlymai“, siūlome pakartotinai įvertinti Projekto 2 straipsnio 5 dalyje nurodytų institucijų sąrašą (taip pat ir <i>expressio unius est exclusio alterius</i> aspektu), turint omenyje tai, kad net ir vienasmenės institucijos, tikėtina su peticijos teisės įgyvendinimu susijusių klausimų nenagrinėtų be kolegialaus nagrinėjimo subjekto įvertinimo. Šiuo aspektu svarstytinas ir Projekto 4 straipsnio 6 dalies tikslingumas.</p>	<p>Neatsižvelgta Atkreiptinas dėmesys, kad rengiant Įstatymo projektą viešųjų konsultacijų metu peticijų komisijos siūlė nekeisti jų sudarymo tvarkos ir kompetencijos. Vertinant Įstatymo projekto 2 straipsnio 6 (buvusioje 5) dalies nuostatas, pažymėtina, kad joje nurodytų institucijų kompetencija yra labai plati, jos priima daug teisės aktų ir potencialiai gali gauti daug kreipimusi, todėl jose tikslinga sudaryti nuolat veikiančias peticijų komisijas. Kitose institucijose komisijoms tik pavedama atlikti peticijų komisijos funkcijas, šios komisijos gali būti ir ne nuolat veikiančios, o sudaromos <i>ad hoc</i>, todėl jos skiriasi nuo Įstatymo projekto 2 straipsnio 6 (buvusioje 5) dalyje nurodomų peticijų komisijų ir negali būti joje paminėtos). Atsižvelgiant į kitos institucijos kompetencijos siauresnę sritį ar mažesnį darbuotojų skaičių, jose <i>gali būti</i> poreikis (bet neprivaloma) pavesti kreipimąsi (peticiją) vertinti ir nagrinėti</p>

		vienasmeniam subjektui.
4.6.	Siūlome papildomai įvertinti Projekto 2 straipsnio 6 dalies nuostatas, kadangi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalis nustato tik 2 savivaldybės institucijas – savivaldybės atstovaujamąją instituciją (savivaldybės tarybą) ir savivaldybės vykdomąją instituciją (savivaldybės administracijos direktorių ir jo pavaduotoją).	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalį už savivaldos teisės įgyvendinimą savivaldybės bendruomenės interesais yra atsakingos savivaldybės atstovaujamoji ir vykdomoji institucijos.</p> <p>Įvertinus tai, kad yra rengiamas Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo projektas, kurio pakeitimai turėtų įsigalioti 2023 m., siekiant išvengti priimto Įstatymo projekto keitimo ateityje, Įstatymo projekte savivaldybės atstovaujamoji ir vykdomoji institucijos nėra konkrečiai įvardinamos, o teikiama nuoroda į Vietos savivaldos įstatymą, kuriame jos yra konkrečiai apibrėžiamos.</p> <p>Įstatymo projekte taip pat įvedamas trumpinys „viena iš savivaldybės institucijų“, kadangi galutinį sprendimą dėl peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų tenkinimo gali priimti konkreti savivaldybės institucija, turinti įgaliojimus priimti peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų įgyvendinimui reikalingą norminį teisės aktą.</p>
4.7.	Siūlome apsvarstyti ar asmeniui (atstovui) siekiant atsiimti peticiją Projekto 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte siūlomu pagrindu nepakanka asmens pareiškimo, kaip vienašalės valios išraiškos, sukeliančios konkrečias teises pasekmes (peticijos nenagrinėjimą), o ne prašymo, kurio pateikimas suponuoja atskirą procedūrą – institucija turėtų pateiktą prašymą <u>nustatyta tvarka</u> (ne)nagrinėti, (ne)tenkinti, ir t.t.	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintas Įstatymo projekto 3 straipsnio 1 punktas ir Įstatymo projektas papildytas nauju 16 straipsniu. Manome, kad tikslinga, atskirais atvejais, peticijų komisijai pripažinus peticijos svarbą, tęsti jos nagrinėjimą net ir pareiškėjui ją</p>

		atsiėmus.
4.8.	Atsiųvelgiant į Projekto 4 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktus ir siekiant užtikrinti peticijų nagrinėjimo skaidrumą, siūlytina papildyti Projekto 3 straipsnio 1 dalį konkrečia asmens teise susipaųinti su peticijos nagrinėjimo metu gautais ir Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo ir kitų įstatymų, jų pagrindu priimtų teisės aktų nustatyta tvarka neįslaptintais dokumentais.	Atsiųvelgta. Papildytas Įstatymo projekto 5 straipsnis, nurodant, kad peticijų komisijos gauta informacija ar nuomonės dėl peticijose pateiktų praųymų ar siųlymų skelbiama peticijų komisiją sudariusios institucijos interneto svetainėje. Taip pat papildyta Įstatymo 12 straipsnio 8 dalis, nurodant, kad, pareiųkėjui ar jo atstovui pageidaujant, tai jiems yra išsiunčiamą.
4.9.	Atsiųvelgiant į tai, kad Peticijų komisijos yra įgaliojamos priimti administracinius sprendimus, kurie sukelia teises pasekmes ir gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka, Projekto 4 straipsnio 1 dalyje siūlome nurodyti ir Lietuvos Respublikos vieųojo administravimo įstatymą.	Atsiųvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Vadovaujantis Vieųojo administravimo įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi, Įstatymo projektas yra specialus įstatymas Vieųojo administravimo įstatymo atųvilgiu, todėl informavimui apie šio įstatymo III skyriuje nustatyta tvarka priimtus sprendimus, šių sprendimų ar vilkinimo juos priimti (neveikimo) apskundimui ir tokių skundų nagrinėjimui Lietuvos Respublikos vieųojo administravimo įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek nereglamentuoja šis įstatymas. Atsiųvelgiant į tai, Įstatymo projektas papildytas nauja 1 straipsnio 3 dalimi. Patikslintas ir Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 punktas.
4.10.	Projekto 7 straipsnio 2 dalimi siūloma drausti teikti tokius praųymus ir siųlymus,	Atsiųvelgta.

	<p>kurių patenkinimas pažeistų kitų žmonių teises ir laisves. Abejotina, ar toks ribojimas turi prasmę, kadangi, pagal Projektu siūlomą reguliavimą, būtinas peticijos elementas yra kreipimasis dėl norminio reguliavimo, o norminio reguliavimo esmė ir yra nustatyti asmenų teises ir pareigas, taigi subjektinių teisių (pareigų) nustatymas arba apribojimas bet kuriuo atveju kažkurių asmenų teises atitinkamai arba praplėstų, arba susiaurintų.</p>	<p>Patikslinta Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalis, nustatant, kad kreipimesi išdėstytų prašymų ar siūlymų spręsti Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalyje nurodytus klausimus patenkinimas (susijęs ir su subjektinių teisių ribojimu) negali paneigti kitų žmonių teisių ar laisvių.</p>
4.11.	<p>Projekto 8 straipsnio 2 dalimi siūloma nustatyti, kad „2. Pareiškėjo arba jo atstovo pasirašytas kreipimasis gali būti pateikiamas šio straipsnio 1 dalies nurodytam subjektui raštu tiesiogiai, siunčiant paštu arba elektroninio ryšio priemonėmis, pateikiant pasirašyto kreipimosi skaitmeninę kopiją arba pasirašant ją kvalifikuotu elektroniniu parašu“. Manome, kad toks reguliavimas yra ydingas dėl šių priežasčių (žemiau dėstomi argumentai aktualūs visoms Projekto nuostatomis nustatančioms pasirašyto dokumento požymį):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tai, kad asmens peticija netiks šio straipsnio reikalavimų, nesudarys pagrindo jos nenagrinėti arba nepripažinti peticija žr. Projekto 2 straipsnio 3 dalį ir 12 straipsnio 2 dalį. 2. Požymis, kad kreipimasis galimas pateikiant jo (pasirašyto) skaitmeninę kopiją taip pat abejotinas tuo aspektu, kad, jei jau originalaus dokumento kopija pripažįstama tinkamu dokumentu peticijos teisės įgyvendinimui, tai kodėl ji būtinai turi būti skaitmeninė – pavyzdžiui faksu atsiųsto pasirašyto dokumento kopija turėtų fizinę formą, taip pat neaišku ar skaitmeninio dokumento atspausdinimas sukelia tokias fizines ar tiesines pasekmes, kad dokumentas turėtų būti vertinamas skirtingai. 3. Neaišku, kodėl iš visų elektroninės atpažinties priemonių, šioje situacijoje galinčių užtikrinti fiziniam parašui lygiavertį atpažinties lygį išskiriamas tik kvalifikuotas elektroninis parašas, o kitos elektroninės atpažinties priemonės (pvz. asmens identifikavimas per banką, dokumento pateikimas per E.pristatymo informacinę sistemą, kitas galimas informacines sistemas) ignoruojamos. 	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalis (buvusi 3 dalis) patikslinta, nurodant, kad peticija gali būti pripažintas tik toks kreipimasis, kuris pateiktas šio įstatymo nustatyta tvarka. Tai, kad kreipimasis nebus tinkamai pateiktas (pasirašytas ar suformuotas), nebus pagrindas jo nepripažinti peticija, bet tokia peticija galės būti nepriimta nagrinėti, jeigu per nustatytą terminą šis trūkumas nebus pašalintas (patikslinta Įstatymo projekto 12 straipsnio 5 dalis). 2. Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalis patikslinta, nurodant, kad „Elektroninio ryšio priemonėmis teikiamas kreipimasis turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas tokiu būdu, kuris užtikrina elektroninę asmens atpažintį ir teksto autentiškumą“. 3. Patikslinta Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalis.
4.12.	<p>Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto 8 straipsnio 5 dalyje teikiama nuoroda į visą</p>	<p>Atsižvelgta.</p>

	teisinę sistemą, todėl ši nuoroda reglamentuojantį dokumentų registravimo tvarką tikslintina.	Patikslinta Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalis.
4.13.	Atsižvelgiant į tai, kad peticijos turinį sudaro asmens kreipimasis dėl norminio teisinio reguliavimo, svarstytina kokie papildomi dokumentai gali turėti įtakos sprendžiant asmens kreipimosi pripažinimo peticija ar jos priimtinumą klausimą (Projekto 9 straipsnis). Siūlome įvertinti šios nuostatos reikalingumą.	Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka). Įstatymo projekto 9 straipsnio antrojo sakinio nuostata yra reikalinga, atsižvelgiant ir į tai, kad, vadovaudamasi Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktais, peticijų komisija turi teisę paprašyti nuomonės ar kreiptis į ekspertus (specialistus), pavyzdžiui, gali būti kreipiamasi dėl informacijos, esančios tam tikruose registruose.
4.14.	Atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnį, koreguotina administracinio sprendimo dėl peticijos palikimo nenagrinėta apskundimo tvarka. Ši pastaba aktuali ir Projekto 11 straipsnio 2 daliai, administracinių sprendimų apskundimo tvarka nurodytina ir Projekto 9 straipsnyje, 12 straipsnio 6 dalyje.	Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi, Įstatymo projektas yra specialus įstatymas Viešojo administravimo įstatymo atžvilgiu, todėl informavimui apie šio įstatymo III skyriuje nustatyta tvarka priimtus sprendimus, šių sprendimų ar vilkinimo juos priimti (neveikimo) apskundimui ir tokių skundų nagrinėjimui Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek nereglamentuoja šis įstatymas. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektas papildytas nauja 1 straipsnio 3 dalimi. Patikslintas ir Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 punktas.
4.15.	Atsižvelgiant į vertinamojo požymio „visiškai“ sukeliamas teisinės pasekmes,	Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo

	<p>svarstyti visą Projekto 12 straipsnio 2 dalies 4 punkto pridėtinę vertę, kadangi, viena vertus peticijos turinio vertinimas yra peticijos nagrinėjimo proceso dalis, antra vertus požymio „visiškai“ atsisakymas sukurtų per daug neaiškią ir spekuliatyvią nuostatą.</p>	<p>tvarka). Patikslintas Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalies 5 (buvęs 4) punktas, išbraukiant žodį „visiškai“, taip pat papildytas Įstatymo projekto 8 straipsnio 3 dalies 5 punktas, įrašant žodį „aiškiai“. Atsisakyti viso punkto nėra tikslinga, kadangi kreipimasis gali būti suprantamo turinio, bet jame išdėstyti prašymai ar siūlymai nepagrįsti.</p>
4.16.	<p>Projekto 12 straipsnio 2 dalies 5 punkte siūloma įtvirtinti nuostatą, kad kreipimasis nepripažįstamas peticija, jei peticijų komisija per kalendorinius metus dėl tokio paties turinio prašymo ar siūlymo, išdėstyto kreipimesi, <u>jau yra</u> pateikusi išvadą arba <u>priėmusi peticiją nagrinėti</u>. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto 14 straipsnis numato peticijų sujungimo galimybę tuo atveju jei jos pateiktos dėl tų pačių ar tarpusavyje glaudžiai susijusių prašymų ar siūlymų. Atsižvelgiant į tai siūlytina nustatyti, kad tuo atveju, jei jau yra priimta peticija dėl tokio paties turinio prašymo ar siūlymo, šis naujas kreipimasis yra ne atmetamas (nepripažįstamas peticija), o prijungiamas prie anksčiau pateiktos peticijos.</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalies 6 (buvęs 5) punktas.</p>
4.17.	<p>Siūlytina nurodyti teisinės pasekmės kurios kyla (ir tolesnius komisiją sudariusios institucijos veiksmus), jei skundas neatitinka Projekto 13 straipsnio 2 dalies keliamų reikalavimų.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi, Įstatymo projektas yra specialus įstatymas Viešojo administravimo įstatymo atžvilgiu, todėl informavimui apie šio įstatymo III skyriuje nustatyta tvarka priimtus sprendimus, šių sprendimų ar vilkinimo juos priimti (neveikimo) apskundimui ir tokių skundų nagrinėjimui Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek nereglamentuoja šis įstatymas.</p>

		Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektas papildytas nauja 1 straipsnio 3 dalimi. Patikslintas ir Įstatymo projekto 3 straipsnio 4 punktas.
4.18.	Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 3 straipsnio 2 dalies 6 punkto reikalavimus bei į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, kurioje ne kartą konstatuota (žr., pvz., Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2006 m. sausio 16 d. nutarimus), kad „įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna“ siūlome konkretizuoti, kur konkrečiai turi būti užregistruotas norminio teisės akto projektas, minimas Projekto 15 straipsnyje.	Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje numatytas teisėkūros stadijas, patikslintas Įstatymo projekto 15 straipsnis.
4.19.	Projekto 16 straipsnis nustato principus, kuriais vadovaujamosi nagrinėjant peticijas. Atsižvelgiant į tai, kad asmenų lygybės, viešumo, operatyvumo, bendradarbiavimo principai yra atskleisti atitinkamuose šio straipsnio punktuose, siūlytume taip pat atkleisti (detalizuoti) ir <i>asmens, visuomenės bei valstybės interesų derinimo principą</i> .	Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Atsižvelgiant į tai, kad šis principas labiau taikomas kreipimosi (peticijos) turiniui, o ne peticijos nagrinėjimui, Įstatymo projekte atsisakyta šio principo.
5. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos 2022 m. birželio 9 d. išvada Nr. S-2022-2662		
5.1.	Projekto 3 straipsnio 2 punkte nustatyta, kad pareiškėjas turi teisę gauti informaciją apie priimtus sprendimus dėl kreipimosi (peticijos), apie peticijos nagrinėjimo būdą, vietą ir laiką, taip pat kitą šiame įstatyme nustatytą informaciją. Projekte imperatyviai nustatyta, kokia informacija ir kokiais terminais teikiama pareiškėjui (8 straipsnio 5 dalis, 10 straipsnio 2 dalis, 11 straipsnio 1 dalis, 12 straipsnio 3, 5 ir 8 dalys, 13 straipsnio 3 dalis, 17 straipsnio 5 dalis, 18 straipsnio 5 dalis), tačiau neapartotos kitos šiame įstatyme nustatytos informacijos pareiškėjui teikimo sąlygos (pavyzdžiui, ar dėl kitos informacijos gavimo pareiškėjas turi kreiptis raštu, ar iki peticijų komisijos sprendimo priėmimo gali būti teikiama 4 straipsnio 5 dalies 1 ir 2	Atsižvelgta. Papildytas Įstatymo projekto 5 straipsnis, nurodant, kad peticijų komisijos gauta informacija ar nuomonės dėl peticijose pateiktų prašymų ar siūlymų per 5 darbo dienas turi būti paskelbiama peticijų komisiją sudariusios institucijos interneto svetainėje.

	punktuose nurodytų asmenų, institucijų ir įstaigų pateikta nuomonė ir pan., taip pat per kokį terminą ši informacija turi būti pateikta).	
5.2.	Projekto 4 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad peticijų komisija turi teisę pasitelkti specialistų (ekspertų), kreiptis į valstybės ir savivaldybės institucijas, mokslo bei studijų institucijas, švietimo įstaigas su prašymu pateikti nuomonę ir kitą reikiamą informaciją dėl kreipimesi (peticijoje) pateikto prašymo ar siūlymo, todėl Projekto 5 dalies 3 punkte būtų logiška įtvirtinti peticijų komisijos teisę į posėdžius kviesti ne tik valstybės ir savivaldybės institucijų atstovus, bet ir kitus 4 straipsnio 5 dalies 1 ir 2 punktuose įvardytus asmenis ir įvardytų institucijų ir įstaigų atstovus.	Atsižvelgta. Papildytas Įstatymo projektas 4 straipsnio 5 dalies 3 punktas.
5.3.	Projekto 5 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad institucijos interneto svetainėje turi būti skelbiamas priimtų nagrinėti peticijų nuasmenintas turinys. Vadovaujantis viešumo principu (Projekto 16 straipsnio 2 punktas), apie gautas peticijas, dėl jų pateiktas išvadas ir priimtus sprendimus skelbiama ir peticijos nagrinėjamos viešai, išskyrus atvejus, kai reikia apsaugoti asmens teisę į privatų gyvenimą ir jo slaptumą, taip pat jeigu viešai nagrinėjama peticija atskleistų valstybės, tarnybos, profesinę ar komercinę paslaptį, todėl neaišku, kodėl skelbiamų peticijų turinys turi būti nuasmenintas. Manytina, kad neturėtų būti viešinami pareiškėjo asmens kodas, kontaktiniai duomenys, bet ne vardas ir pavardė.	Atsižvelgta. Patikslintas ir papildytas Įstatymo projekto 5 straipsnio ir 17 (buvusio 16) straipsnio 2 punktas.
5.4.	Siūloma papildyti Projekto 8 straipsnio 3 dalies 2 punktą, nustatant, kad kreipimesi turi būti nurodyta pareiškėjo atstovo vardas, pavardė, asmens kodas, pareiškėjo jam suteiktos teisės, jeigu pareiškėją atstovauja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka įgaliotas asmuo; pareiškėjo vardas ir pavardė, jeigu pareiškėjų grupę atstovauja ne pirmasis kreipimasi pasirašęs asmuo.	Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka). Pagal Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 (buvusią 2) dalį, pareiškėjo atstovu gali būti arba pirmas kreipimasi pasirašęs asmuo, arba konkretus kreipimesi nurodytas kitas pareiškėjas (tuo atveju, jei kreipimasi paduoda asmenų grupė), arba Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka įgaliotas asmuo. Pareiškėjo atstovas gali įgyvendinti visas pareiškėjui šiuo įstatymu suteiktas teises (tokiu atveju jų

		<p>įvardyti nereikia) arba tik konkrečias kreipimesi <i>arba</i> įgaliojime nurodytas pareiškėjo teises. Atsižvelgiant į tai, tikslinti Įstatymo projekto 8 straipsnio 3 dalies 2 punktą netikslinga, kadangi ne tik įgaliojime galima išskirti konkrečias pareiškėjo atstovui suteikiamas pareiškėjo teises. Jeigu pareiškėjo atstovui suteikiamos konkrečios pareiškėjo teisės nurodomos įgaliojime, papildomai jas nurodyti kreipimesi nebūtina, kadangi įgaliojimas turi būti pateikiamas kartu su kreipimusi.</p> <p>Dėl aiškumo patikslinti Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 (buvusi 2) dalis ir 8 straipsnio 3 dalies 2 punktas.</p>
5.5.	Siūloma Projekto 8 straipsnyje įtvirtinti nuostatą, kad, jeigu kreipimąsi teikia grupė asmenų, turi būti nurodomi visų asmenų vardai, pavardės, asmens kodai, kreipimasis turi būti pasirašytas visų kreipimąsi teikiančių asmenų.	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 (buvusioje 1) dalyje aiškiai nurodyta, kas gali būti pareiškėju – tiek vienas, nurodytus požymius atitinkantis asmuo, tiek tokių asmenų grupė. Vadinasi, sistemiškai žiūrint, reikalavimas kreipimesi nurodyti pareiškėjo vardą, pavardę, kitus duomenis bei pasirašyti, turi būti taikomi visiems asmenims, jeigu kreipimąsi teikia pareiškėjui keliamus reikalavimus atitinkančių asmenų grupė.</p>
5.6.	Siūloma Projekto 8 straipsnį papildyti nuostatomis, kad kreipimasis turi būti parašytas valstybine kalba arba turi būti pridėtas vertimas į valstybinę kalbą, kurio tikrumas būtų patvirtintas Lietuvos Respublikos notariato įstatymo nustatyta tvarka, be to, parašytas taip, kad jo turinys ar forma nepažeistų etiketo ir geros moralės	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Papildyti Įstatymo projekto 8 straipsnio 3 dalies 5 punktas ir 10 straipsnio 2 dalis, taip pat</p>

	normų, parašytas įskaitomai.	Įstatymo projektas papildytas nauja 18 (buvusio 17) straipsnio 1 dalimi, nustatant, kad peticijos nagrinėjamos valstybine kalba. Neįskaitomas kreipimasis traktuotinas kaip nesuprantamo turinio.
5.7.	Siūloma Projekto 10 straipsnio 2 dalį papildyti nuostatomis, kad nenagrinėjami ir tie kreipimaisi, kurių turinys ar forma pažeidžia etiketo ir geros moralės normas, parašyti neįskaitomai.	Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Papildyta Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalis. Neįskaitomas kreipimasis traktuotinas kaip nesuprantamo turinio.
5.8.	Siūloma Projekte nustatyti procedūras, kai gaunamas kreipimasis nevalstybine kalba ir nepateikiamas vertimas į lietuvių kalbą.	Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka). Papildyta Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalis, taip pat Įstatymo projektas papildytas nauja 18 (buvusio 17) straipsnio 1 dalimi, nustatant, kad peticijos nagrinėjamos valstybine kalba. Procedūros dėl vertimo į lietuvių kalbą užtikrinimo turėtų būti nustatomos peticijų komisijų nuostatuose.
5.9.	Projekto 12 straipsnio 2 dalies 5 punkte nustatyta, kad kreipimasis nepripažįstamas peticija, jei peticijų komisija per kalendorinius metus dėl tokio paties turinio prašymo ar siūlymo, išdėstyto kreipimesi, jau yra priėmusi peticiją nagrinėti; 14 straipsnyje nustatyta, kad peticijų komisija turi teisę sujungti kelias priimtas nagrinėti peticijas dėl tų pačių ar tarpusavyje glaudžiai susijusių prašymų ar siūlymų ir jas nagrinėti kaip vieną peticiją. Siūloma Projekte aiškiau nustatyti kreipimūsi (peticijų) dėl tokio paties turinio prašymo ar siūlymo administravimo procedūras (neaišku, kokios peticijos gali būti sujungtos ir nagrinėjamos kaip viena peticija, jei, vadovaujantis Projekto 12 straipsnio 2 dalies 5 punktu, kreipimaisi dėl	Atsižvelgta. Patikslintas Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalies 6 (buvęs 5) punktas.

	tokio paties turinio prašymo ar siūlymo neturėtų būti pripažįstami peticijomis).	
5.10.	<p>Siūloma pakeisti Projekto 12 straipsnio 5 dalį ir nustatyti, kad pareiškėjui ar jo atstovui per nustatytą terminą ištaisius šioje dalyje nurodytus trūkumus, peticijų komisija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo termino trūkumams pašalinti nustatymo dienos (o ne nuo trūkumų ištaisymo dienos) priima sprendimą priimti peticiją nagrinėti (taip būtų paprasčiau suplanuoti peticijų komisijos posėdžio laiką).</p> <p>Taip pat neaišku, kokios procedūros turėtų būti atliekamos, jeigu kreipimasis su ištaisytais trūkumais gaunamas pasibaigus terminui trūkumams pašalinti, kai dar nepriimtas sprendimas atsisakyti priimti nagrinėti peticiją ir kai šis sprendimas priimtas (ar turi būti priimamas sprendimas kreipimąsi pripažinti peticija ir peticiją priimti nagrinėti, ar tik sprendimas peticiją priimti nagrinėti).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Patikslinta Įstatymo projekto 12 straipsnio 5 dalis (dėl sprendimo priėmimo pašalinus trūkumus).</p> <p>Jeigu kreipimasis su ištaisytais trūkumais gautas pasibaigus nustatytam terminui trūkumams pašalinti, tačiau dar peticijų komisijai nepriėmus sprendimo atsisakyti priimti peticiją nagrinėti, peticijų komisija, manytina, turi teisę (bet ne pareigą) spręsti dėl tokio kreipimosi priėmimo nagrinėti, siekiant užtikrinti peticijos teisės įgyvendinimą.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad peticijų komisija terminą trūkumams pašalinti gali nustatyti tik priėmusi sprendimą pripažinti kreipimąsi peticija, todėl gavus kreipimąsi su ištaisytais trūkumais, peticijų komisijai nebereikia spręsti klausimo dėl kreipimosi pripažinimo peticija.</p>
5.11.	<p>Siūloma pakeisti Projekto 12 straipsnio 8 dalį ir nustatyti terminą, prieš kiek dienų iki posėdžio, kuriame būtų nagrinėjama peticija, turi būti priimtas sprendimas dėl šio posėdžio būdo, vietos ir laiko ir apie tai informuojamas pareiškėjas. Posėdžio, kuriame priimamas sprendimas pripažinti kreipimąsi peticija (ir priimti peticiją nagrinėti), metu sudėtinga numatyti posėdžio, kuriame turėtų būti nagrinėjama peticija, laiką (taip iš anksto nėra žinomos komisijos narių darbotvarkės), juolab, kad Projekte nenumatyta galimybė nustatytą laiką pakeisti.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Patikslinta Įstatymo projekto 12 straipsnio 8 dalis.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad sprendimą dėl posėdžio datos turėtų priimti peticijų komisija, o ne komisijos sekretorius ar pirmininkas, Įstatymo projekto 12 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad</p>

		<p>peticijų komisija, priimdama sprendimą pripažinti kreipimąsi peticija ir priimti ją nagrinėti, turi nuspręsti ir dėl peticijos nagrinėjimo būdo, vietos ir laiko. Manytina, kad tokiu būdu yra sumažinama peticijų komisijai tenkanti administracinė našta, peticijų komisijai nereikia pakartotinai rinktis, kad būtų priimamas sprendimas dėl posėdžio būdo, vietos ir laiko.</p> <p>Pastebėtina, kad Įstatymo projektas nedraudžia, esant poreikiui, pakeisti nustatytą peticijos nagrinėjimo posėdžio būdą, vietą ar laiką apie tai tinkamai pranešant pareiškėjui ar jo atstovui.</p> <p>Detaliau visa tai turėtų būti sureguliuota peticijų komisijų nuostatuose.</p>
5.12.	Siūloma patikslinti viešumo principo aprašymą (Projekto 16 straipsnio 2 punktas), nurodant, kad viešai skelbiamos peticijų komisijos išvados (kaip nurodyta Projekto 5 straipsnio 5 punkte).	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas Įstatymo projekto 17 (buvusio 16) straipsnio 2 punktas.</p>
5.13.	Projekto 17 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad peticijų komisija teikia vieną iš šių išvadų: visiškai ar iš dalies tenkinti peticijoje pateiktą prašymą ar siūlymą, netenkinti peticijoje pateikto prašymo ar siūlymo, todėl būtų logiška Projekto 18 straipsnio 1 dalyje nustatyti, kad Seimas, Vyriausybė, viena iš savivaldybės institucijų ar kita institucija priima galutinį ir neskundžiamą sprendimą dėl peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų tenkinimo, tenkinimo iš dalies arba netenkinimo. Analogiškai turėtų būti pakeisti Projekto 17 straipsnio 5 dalis ir 19 straipsnis.	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Konstrukcija „dėl tenkinimo“ nurodo sprendimo dalyką, bet ne vienintelį galimą rezultatą ir apima visus galimus sprendimų variantus (tiek visišką, tiek dalinį tenkinimą, tiek netenkinimą), todėl pasiūlyme nurodytų straipsnių papildymas nėra tikslingas. Taip pat pastebėtina, kad siūlomas papildymas be reikalo apkrautų Įstatymo projekto tekstą, kadangi turėtų būti pildomi ir kiti Įstatymo projekto straipsniai (pavyzdžiui, 17 (buvusio</p>

		16) straipsnio 2 punktas, 5 straipsnio 1 dalies 6 punktas).
5.14.	Siūloma Projekto 18 straipsnį papildyti nuostatomis dėl įpareigojimo parengti atitinkamo teisės akto projektą, kai Seimas, Vyriausybė, savivaldybės ar kita institucija nepritaria peticijų komisijos išvadai netenkinti peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų. Projekte turėtų būti nustatyta, kad Seimui priėmus sprendimą nepritari peticijų komisijos išvadai netenkinti peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų, parengti atitinkamo teisės akto projektą pavedama Seimo komitetui, kurio kompetencijai priklauso nagrinėti klausimus, susijusius su peticijoje pateiktais prašymais ir siūlymais.	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Įstatymo projekte nėra atskirai aptariami veiksmai, kuomet konkreti institucija priima galutinį sprendimą visiškai ar iš dalies tenkinti peticijoje pateiktą prašymą ar siūlymą, todėl atsižvelgiant į pateiktą siūlymą, papildyta Įstatymo projekto 19 (buvusio 18) straipsnio 4 dalis, kurioje nurodoma, kad „sprendimas visiškai ar iš dalies tenkinti peticijoje pateiktą prašymą ar siūlymą <...> įgyvendinamas įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių teisėkūrą, nustatyta tvarka <i>parengiant teisės akto projektą arba pavedant jį parengti atitinkamai valstybės ar savivaldybės institucijai ar jos struktūriniam padaliniui, sudarytai komisijai ar darbo grupei, konkrečiam valstybės tarnautojui</i>“.</p> <p>Konkretesnė institucijos galutinio sprendimo įgyvendinimo tvarka galės būti numatyta peticijų komisijos nuostatuose.</p>
5.15.	Siūloma visame tekste suvienodinti sąvokas ir įrašymo į tam tikrą sąrašą reikšme vartoti „kreipimosi užregistravimas“, taip pat vartoti sąvoką „registracijos numeris“ (Projekto 8 straipsnio 5 dalyje vietoj žodžių „įregistruojamas“, „įregistravimą“, „įregistravimo“, „įregistravusią“, „įregistravimo“ atitinkamai įrašyti „užregistruojamas“, „užregistravimą“, „užregistravimo“, „užregistravusią“, „registracijos“).	Atsižvelgta.

6. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2022 m. birželio 10 d. išvada Nr. 4-01-4875		
6.1.	<p>Specialiųjų tyrimų tarnyba atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis įstatymo 4 straipsnio 1 – 4 dalių nuostatomis nuolatinės Seimo, Vyriausybės ar savivaldybių peticijų komisijos sudaromos ir veikia Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo ir atitinkamai Lietuvos Respublikos Seimo statuto, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo ir peticijų komisijos nuostatų nustatyta tvarka.</p> <p>Projektu siūlomos įstatymo 4 straipsnio 6 dalies nuostatos numato, kad nagrinėjant peticijas, nepriskirtas šių nurodytų peticijų komisijų kompetencijai, kitose valstybės institucijose, kurioms priskirtas peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų nagrinėjimas ir reikiamo norminio teisės akto priėmimas (toliau – kitos institucijos), <i>peticijų komisijos funkcijas</i> mutatis mutandis <i>šio įstatymo nustatyta tvarka atlikti pavedama sudarytai komisijai ar konkrečiam valstybės tarnautojui</i>“.</p> <p>Tačiau iš Projekto siūlomo įstatymo neaišku, kaip ir kokiais principais būtų sudaromos ir veiktų peticijų komisijos valstybės institucijose (pavyzdžiui: iš kiek narių būtų sudaroma komisija; kas ir kokia tvarka reglamentuotų veiklos klausimus ir pan.).</p> <p>Atsižvelgdami į aukščiau išdėstytą, siūlytume apsvarstyti Projekto tobulinimo tikslingumą pašalinant šiuos neaiškumus.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Įstatymo projekto 4 straipsnio 6 dalis papildyta, nurodant, kad kitos institucijos turi nusistatyti komisijos sudarymo ar konkretaus valstybės tarnautojo paskyrimo ir peticijų nagrinėjimo organizavimo tvarką.</p>
7. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022 m. birželio 13 d. išvada Nr. (10.16Mr-11) SD-2305		
7.1.	<p>Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją dėl diskriminavimo pagrindų pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalį (<i>inter alia</i>, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. KT100-N6/2020 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2017 m. gruodžio 19 d. išvada Nr. KT20-II/2017 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo nario Kęstučio Pūko, kuriam pradėta apkaltos byla, veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“), t. y. kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalis, kurioje nustatyta, kad žmogaus teisių negalima varžyti dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės,</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas Įstatymo projekto 17 (buvusio 16) straipsnio 1 punktas.</p>

	<p>socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, negali būti suprantama kaip įtvirtinanti baigtinį nediskriminavimo pagrindų sąrašą; priešingu atveju būtų sudarytos prielaidos paneigti Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje laidojamą visų asmenų lygybę įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms, t. y. pačią konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo esmę, bei siekiant užtikrinti asmenų lygybės principo įgyvendinimą pilna apimtimi, siūlytina Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 punkte įtvirtinti nebaigtinį diskriminacijos pagrindų sąrašą:</p> <p>„1) asmenų lygybės – joks pareiškėjas negali būti diskriminuojamas ar jam teikiama kokių nors privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ar kitų požymių;“.</p>	
8. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2022 m. birželio 13 d. išvada Nr. 3-2344		
8.1.	Atsižvelgdami į tai, kad Įstatymo projektas skirtas su teisėkūros pasiūlymais dėl norminių teisės aktų tobulinimo ar priėmimo į atitinkamas institucijas besikreipiantiems asmenims (nebūtinai turintiems teisinį išsilavinimą), siūlytume Įstatymo projektą papildyti šiuo metu jokiam teisės akte neapibrėžtos norminių teisės aktų sąvokos išaiškinimu.	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Įstatymo projektas papildytas „norminio teisės akto“ sąvoka (2 straipsnio 1 dalis).</p>
8.2.	Pastebėtina, kad Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalyje nepateikta detali peticijos sąvoka (išskyrus „pateiktas kreipimasis, kuris pripažįstamas peticija“) ir jai taikomi reikalavimai, todėl taikymo stadijoje šis įstatymo projektas gali būti taikomas nevienodai, vienu atveju asmenų raštu pateiktą kreipimąsi pripažįstant peticija, o kitu atveju – nepripažįstant. Manytume, kad Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalyje nustatyti atvejai, kai kreipimasis nepripažįstamas peticija, šios spragos neužpildo ir todėl, Įstatymo projektu siekiant praplėsti esamą teisinį reguliavimą, siūlytume aiškiai apibrėžti, kas laikoma peticija ir kokie reikalavimai jai taikomi.	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Konstitucijoje įtvirtinta tik peticijos teisė, o jos įgyvendinimo tvarką pavedama nustatyti įstatymu, todėl svarbu įstatyme paaiškinti, kas yra peticijos teisė.</p> <p>Patikslinta Įstatymo projekto 2 straipsnio 4 (buvusi 3) dalis, nurodant, kad ne bet koks kreipimasis, o pateiktas šio įstatymo nustatyta tvarka, gali būti pripažintas peticija.</p>

8.3.	<p>Pažymėtina tai, kad peticijos teisę turi Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje apibrėžti pareiškėjai – t. y. 16 metų sulaukę Lietuvos Respublikos piliečiai ar užsieniečiai, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje. Kaip minėta pirmiau, teisinio išsilavinimo reikalavimas tokiems asmenims nėra keliamas, atitinkamai ir Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalyje nustatomas ribojimas (<i>kreiptis su prašymais, kurių patenkinimas pažeistų kitų žmonių teises ir laisves, keltų grėsmę Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui, konstitucinei santvarkai</i>) laikytinas neproporcingu, nes asmenims savarankiškai įvertinti savo pasiūlymų atitiktį šiam reikalavimui gali nepakakti turimų žinių ar kompetencijų.</p> <p>Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlytume atsisakyti Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalies, o Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalį papildyti nauju pagrindu, kuomet Peticijos komisijos sprendimu kreipimasis nepripažįstamas peticija – t. y. įtvirtinti nuostatą, kad kreipimasis nepripažįstamas peticija, jeigu jame teikiamo prašymo patenkinimas pažeistų kitų žmonių teises ir laisves, keltų grėsmę Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui, konstitucinei santvarkai.</p>	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Peticijos teisės sąvoka nukreipia į Įstatymo projekto 7 straipsnį, kuriame nustatoma, kokius klausimus gali būti prašoma ar siūloma spręsti ir nurodoma, kad tie prašymai ar siūlymai, be kita ko, negali būti pažeidžiantys kitų žmonių teises ir laisves.</p> <p>Nepaisant asmens išsilavinimo, įstatymo nežinojimas neatleidžia nuo atsakomybės. Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos bendrosios iš Konstitucijos imperatyvių reikalavimų kylančios sąlygos kreipimesi dėstomų prašymų ar siūlymų turiniui. Peticijų komisija konkrečiu atveju spręs, ar kreipimesi pateiktų prašymų ar siūlymų patenkinimas nepaneigs kitų žmonių teisių ir laisvių, nekels grėsmės Lietuvos valstybės nepriklausomybei, teritorijos vientisumui, konstitucinei santvarkai.</p> <p>Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalies 3 (buvęs 2) punktas apima ir 7 straipsnio 2 dalies reikalavimo nesilaikymą, nes nurodyta, kad kreipimasis nepripažįstamas peticija ir tuo atveju, jei jis neatitinka šio įstatymo 7 straipsnio reikalavimų (taigi ir 7 straipsnio 2 dalies).</p> <p>Todėl peticijų komisija, vertindama kreipimąsi, nepripažins peticija tokio kreipimosi, kuris neatitiks Įstatymo projekto 7 straipsnio 2 dalies reikalavimų.</p>
------	--	---

8.4.	Atsižvelgdami į peticijų teisinio santykio objektą – t. y. tai, kad peticija gali būti teikiama tik dėl norminių teisės aktų, – siūlytume atitinkamu pagrindu papildyti Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalį – t. y. nustatyti, kad kreipimasis nepripažįstamas peticija, jeigu jame teikiamas prašymas susijęs ne su norminio teisės akto priėmimu ar tobulinimu.	Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka). Jeigu kreipimasis būtų pateiktas dėl nenorminio teisės akto, toks kreipimasis nebūtų pripažintas peticija Įstatymo projekto 12 straipsnio 2 dalies 4 (buvusio 3) punkto pagrindu – „pateiktam prašymui ar siūlymui tenkinti nereikia priimti naujo <i>norminio</i> teisės akto, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojančio <i>norminio</i> teisės akto“.
8.5.	Įstatymo projekto 13 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad „ <i>Peticijų komisiją sudariusios institucijos sprendimas atsisakyti tenkinti skundą dėl peticijų komisijos sprendimo nepripažinti kreipimosi peticija ar nepriimti peticijos nagrinėti, nepagrįstas šiame įstatyme ar kituose įstatymuose nustatytais pagrindais arba grindžiamas pagrindais, kurie nenustatyti šiame įstatyme ar kituose įstatymuose, gali būti skundžiamas teismui Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka</i> “. Siekdami teisėkūros aiškumo principo užtikrinimo (bei atsižvelgdami į Teisės aktų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ 76 punkto reikalavimus), siūlytume aiškiau atskleisti kokie kiti įstatymai ir juose nustatyti pagrindai turimi omenyje.	Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka). Kiti įstatymai vertinti kaip papildantys Įstatymo projekte nurodytas nuostatas. Jais galima remtis taikant šio Įstatymo projekto nuostatas ar jas aiškinant. Ši nuostata yra ir galiojančiame Lietuvos Respublikos peticijų įstatyme ir jame atsirado po Konstitucinio Teismo 2016 m. birželio 28 d. nutarimo, kuriame buvo išaiškinta, kad: „<...> pagal Konstituciją, <i>inter alia</i> jos 30 straipsnio 1 dalį, 33 straipsnio 3 dalį, įstatymų leidėjas, reglamentuodamas peticijų santykius, įstatyme nustatydamas <i>inter alia</i> peticijos padavimo, taip pat sprendimų dėl atsisakymo priimti peticiją priėmimo ir jų apskundimo tvarką, privalo nustatyti tokį teisinį reguliavimą, pagal kurį galutinę institucijos, kuriai gali būti paduodama peticija, sprendimą atsisakyti pripažinti peticiją ar peticiją priimti nagrinėti būtų galima apskųsti teismui, jei minėtas sprendimas nėra grindžiamas <i>Peticijų įstatyme ar kituose įstatymuose nustatytais pagrindais</i> “.

		<i>arba yra grindžiamas tokiais pagrindais, kurie nėra nustatyti Peticijų įstatyme ar kituose įstatymuose. Konstitucinė piliečio peticijos teisė turi būti ginama ne formaliai, o realiai ir veiksmingai.“</i>
8.6.	<p>Įstatymo projekto 15 straipsnis nustato, kad „Jeigu jau yra užregistruotas ar svarstomas norminio teisės akto projektas, kuriame suformuluoti peticijoje pateikti prašymai ar siūlymai, tokia peticija, jos nenagrinėjant, šio įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta tvarka perduodama svarstyti kartu su minėtu teisės akto projektu“.</p> <p>Siūlytume šį straipsnį tikslinti ir aiškiau atskleisti kam ir į kokią teisėkūros stadiją tokia peticija būtų perduodama svarstyti – t. y. ar ji perduodama tokio norminio teisės akto projekto rengėjui ar tokį norminį teisės aktą įgaliotam priimti subjektui. Pažymėtina, kad siūlymo perdavimas vienam ar kitam pirmiau nurodytam subjektui dėl skirtingų teisėkūros procedūrų, gali įtakoti taip pat ir peticijoje dėstomų prašymų ar pasiūlymų įgyvendinimą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Patikslintas Įstatymo projekto 15 straipsnis, papildomai nurodant, kad apie peticijos perdavimą svarstyti kartu su parengtu ar svarstomu norminiu teisės akto projektu informuojamas ir teisės akto projekto rengėjas. Peticija, atsižvelgiant į tai, kokia norminio teisės akto projekto teisėkūros stadija (parengtas ar svarstomas projektas), perduodama svarstyti atitinkamai teisės akto projekto rengėjui, konkrečiai institucijai ar jos struktūriniam padaliniui (pavyzdžiui, atitinkama Seimo komitetui), turintiems įgaliojimus svarstyti pateiktą teisės akto projektą arba jį priimti.</p>
8.7.	Taip pat atkreipiame dėmesį į Įstatymo projekto 13 straipsnio 4 dalyje paliktą techninę klaidą – pirmasis šios dalies sakinyss išdėstytas du kartus.	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Įstatymo projekto 13 straipsnio 4 dalies pirmieji du sakiniai nėra išdėstyti du kartus (ir nėra vienodi), kadangi reglamentuoja dvi skirtingas situacijas, tai yra, kai patenkinus skundą priimamas sprendimas <i>pripažinti kreipimąsi peticija</i> ir kai patenkinus skundą priimamas sprendimas <i>priimti peticiją nagrinėti</i>. Atsižvelgiant į priimtą sprendimą,</p>

		peticija arba perduodama peticijų komisijai spręsti <i>peticijos priėmimo nagrinėti klausimą</i> arba peticija perduodama peticijų komisijai <i>nagrinėti</i> .
9. Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos 2022 m. birželio 13 d. išvada Nr. 2R-2784 (3.2.Mr)		
9.1.	<p>Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi pateiktą derinti Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo projektą (toliau – PKĮ), atkreipia dėmesį į PKĮ 5 straipsnio 5 ir 6 punktus, kuriuose nustatyta, kad Peticijų komisiją sudariusios institucijos interneto svetainėje turi būti skelbiamos peticijų komisijų išvados ir sprendimai dėl peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų tenkinimo (toliau – Sprendimas dėl peticijos). Siūlytina įvertinti, ar peticijų komisijų išvadose ir Sprendimuose dėl peticijos bus pateikti ir duomenų subjektų (išskyrus peticijų komisijų narius) asmens duomenys, pavyzdžiui, peticiją pateikusių fizinių asmenų, ir, jei taip, ar šių asmens duomenų viešinimas būtų būtinas siekiamų tikslų atžvilgiu¹, taip pat ar numatytas šių duomenų subjektų asmens duomenų viešinimas turėtų teisinį pagrindą². Jei minėtas kitų duomenų subjektų (t. y. išskyrus peticijų komisijų narių) asmens duomenų skelbimas nėra būtinas peticijų komisijų išvadų ir Sprendimų dėl peticijos skelbimo tikslams, siūlytina tikslinti PKĮ 5 straipsnio 5 ir 6 punktus, nustatant pareigą užtikrinti tokių asmens duomenų konfidencialumą (nuasmeninimą).</p> <p>Atitinkamai siūlytina svarstyti dėl PKĮ 17 straipsnio 5 dalies ir 18 straipsnio 5 dalies tikslinimo aptariamam aspektu, jeigu būtų skelbiami asmens duomenys.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Viešinimo apimtis tarp institucijų tam tikrais atvejais gali skirtis. Norima, kad peticijų komisijos turėtų galimybę, viešindama Įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalyje išvardintus duomenis, atskleisti pareiškėjo ir jo atstovo vardą ir pavardę. Kitus duomenis viešinti draudžia Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalis.</p> <p>Peticijų komisijos išvadoje ir institucijos galutiniame sprendime, kuris yra skelbiamas TAR, paprastai apsiribojama pareiškėjo vardo ir pavardės nurodymu.</p> <p>Patikslintas ir papildytas Įstatymo projekto 5 straipsnis, kurio 1 dalyje papildomai nurodoma, koku tikslu peticijų komisiją sudariusios institucijos interneto svetainėje yra viešinami išvardinti duomenys. Įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalyje aiškiai įvardinama, kas gali būti skelbiama („pareiškėjo ir jo atstovo vardas ir pavardė“), o</p>

¹ Pastebėtina, kad PKĮ 5 straipsnio 4 punkte nustatyta, kad Peticijų komisiją sudariusios institucijos interneto svetainėje turi būti skelbiamas priimtų nagrinėti peticijų *nuasmenintas* turinys, todėl abejotina, kad peticijų pateikusių duomenų subjektų asmens duomenų skelbimas kituose dokumentuose (PKĮ 5 straipsnio 5 ir 6 punktai) galėtų būti vertinamas kaip būtinas.

² Pagal 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 6 ir, jei taikoma, 9 straipsnius.

		kas yra neviešinama, taip pat nurodoma terminas, kurį šie duomenys viešinami. Patikslintas ir Įstatymo projekto 17 (buvusio 16) straipsnio 2 punktas.
10. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. birželio 16 d. išvada Nr. R2-(TTA)-3565		
10.1.	<p>Projekto 2 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad peticijų komisija – nuolatinė Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybės peticijų komisija, kuri sprendžia kreipimosi vertinimo, jo pripažinimo peticija ir peticijos priėmimo nagrinėti klausimus, nagrinėja peticijas ir teikia išvadas dėl peticijoje išdėstytų prašymų ar siūlymų tenkinimo. Taip pat Projekto 4 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad nagrinėjant peticijas, nepriskirtas šio straipsnio 2–4 dalyse nurodytų peticijų komisijų kompetencijai, kitose valstybės institucijose, kurioms priskirtas peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų nagrinėjimas ir reikiamo norminio teisės akto priėmimas (toliau – kitos institucijos), peticijų komisijos funkcijas <i>mutatis mutandis</i> šio įstatymo nustatyta tvarka atlikti pavedama sudarytai komisijai ar konkrečiam valstybės tarnautojui.</p> <p>Taryba, atsižvelgdama į tai, kad Projektu siūloma numatyti, kad kreipimuisi (peticijas) nagrinėtų ne tik Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar savivaldybių institucijos (jose sudarytos peticijų komisijos), bet ir kitos valstybės institucijos, tikslinga tobulinti Projekto 2 straipsnio 5 dalyje pateikiamą peticijų komisijos apibrėžimą, numatant, kad peticijų komisija laikoma ir konkrečioje valstybės institucijoje sudaryta komisija ar valstybės tarnautojas, nagrinėjantis kreipimuisi (peticijas).</p> <p>Siūlome Projekto 2 straipsnio 5 dalį išdėstyti taip:</p> <p>„5. Peticijų komisija – nuolatinė Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės, ar savivaldybės peticijų komisija, taip pat kitoje valstybės institucijoje, kuriai priskirtas peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų nagrinėjimas ir reikiamo norminio teisės akto priėmimas, sudaryta peticijų komisija ar konkretus valstybės institucijos paskirtas valstybės tarnautojas, kuri sprendžia kreipimosi vertinimo, jo pripažinimo peticija ir peticijos priėmimo</p>	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Vertinant Įstatymo projekto 2 straipsnio 6 (buvusioje 5) dalyje nurodytas institucijas, pažymėtina, kad jų kompetencija yra labai plati, jos priima daug teisės aktų ir potencialiai gali gauti daug kreipimusi, todėl jose tikslinga sudaryti nuolat veikiančias peticijų komisijas. Kitose institucijose komisijoms tik pavedama atlikti peticijų komisijos funkcijas, šios komisijos gali būti ir ne nuolat veikiančios, o sudaromos <i>ad hoc</i>, todėl jos skiriasi nuo Įstatymo projekto 2 straipsnio 6 (buvusioje 5) dalyje nurodomų peticijų komisijų ir negali būti paminėtos „peticijų komisijos“ sąvokos apibrėžtyje.</p>

	nagrinėti klausimus, nagrinėja peticijas ir teikia išvadas dėl peticijoje išdėstytų prašymų ar siūlymų tenkinimo.“	
10.2.	<p>Projekto 7 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta, kad be šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų klausimų kreipimusi gali būti prašoma ar siūloma spręsti kitus visuomenei ar jos daliai svarbus klausimus.</p> <p>Taryba nurodo, kad iš Projekto siūlomos formuluotės nėra aišku, kokie klausimai yra laikomi klausimais, kurie svarbūs visuomenei ar jos daliai. Taip pat nenustatyti kriterijai, pagal kuriuos būtų nustatoma, ar atitinkamas klausimas gali būti pripažįstamas kaip visuomenei ar jos daliai svarbus klausimas, dėl kurio gali būti kreipiamasi į peticijų komisiją. Atsižvelgdama į tai bei siekdama išvengti teisinio neapibrėžtumo situacijų, Taryba siūlo Projekte nustatyti, kurie klausimai laikomi kaip visuomenei ar jos daliai svarbūs klausimai, arba nustatyti aiškius kriterijus, pagal kuriuos pareiškėjo kreipimasis (peticijas) nagrinėjanti institucija galėtų nustatyti, ar pareiškėjo kreipimesi nurodytas (peticijoje) klausimas yra svarbus visuomenei ar jos daliai.</p>	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Išstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodomi pavyzdiniai, svarbiausi visai visuomenei ar jos daliai klausimai/sritys, dėl kurių pareiškėjas gali pateikti kreipimąsi. Konkrečiai įvardinti visus galimus klausimus, kurie galėtų būti svarbūs visai visuomenei ar jos daliai, neįmanoma ir netikslinga, o tik dalies jų išskyrimas galėtų nepagrįstai apriboti pareiškėjo galimybę įgyvendinti Konstitucijos laiduojamą peticijos teisę.</p> <p>Ar kreipimesi pateiktas prašymas ar siūlymas bus laikomas kaip svarbus visai visuomenei ar jos daliai, spręs peticijų komisija. Tai yra vertinimo dalykas. Norminiais teisės aktais paprastai reglamentuojami svarbūs visai visuomenei ar jos daliai klausimai. Svarbiausia, kad kreipimusi būtų prašoma ar siūloma spręsti tam tikrą <i>ne tik pareiškėjui, bet ir visai visuomenei ar jos daliai svarbų klausimą</i>.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys ir į Konstitucinio Teismo 2016 m. birželio 28 d. nutarimą, kuriame buvo nurodyta, kad „Lietuvoje, kaip ir daugelio Europos valstybių, teisės sistemose peticija paprastai suprantama kaip individualus ar kolektyvinis kreipimasis į valdžios institucijas, kuriame yra išdėstytas reikalavimas (siūlymas) spręsti <i>tam tikrą ne tik pareiškėjui, bet ir visai visuomenei ar jos daliai svarbų</i></p>

		<i>klausimą, kai reikia pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojantį arba priimti naują teisės aktą“.</i>
10.3.	<p>Projekto 17 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad išnagrinėjus peticiją, peticijų komisija atitinkamai Seimui, Vyriausybei, vienai iš savivaldybės institucijų, kurios kompetencijai yra priskirta nagrinėti peticijoje iškeltus prašymus ar siūlymus ir priimti reikiamą norminį teisės aktą (toliau – viena iš savivaldybės institucijų), o pagal įstatymo 6 straipsnio 4 dalį peticijų komisijos funkcijas atliekanti komisija ar konkretus valstybės tarnautojas kitai institucijai motyvuotai teikia vieną iš šioje dalyje nurodytų išvadų.</p> <p>Taryba atkreipia dėmesį, kad Projekto 17 straipsnio 3 dalyje pateikiama nuoroda į Projekto 6 straipsnį, kuriame reglamentuojamas asmens duomenų tvarkymas. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad 6 straipsnyje nėra nurodomos struktūrinės dalies (4 dalies).</p> <p>Todėl tikslinga dar kartą įvertinti ir patikrinti Projekto straipsniuose pateikiamų nuorodų į kitus Projekto straipsnius teisingumą bei tikslingumą.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Patikslinta Įstatymo projekto 18 (buvusio 17) straipsnio 4 (buvusioje 3) dalyje teikiama nuoroda (vietoje nuorodos į šio įstatymo 6 straipsnio 4 dalį, teikiama nuoroda į 4 straipsnio 6 dalį).</p>
10.4.	<p>Projekto 18 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad galutinį ir neskundžiamą sprendimą dėl peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų tenkinimo priima Seimas, Vyriausybė, viena iš savivaldybės institucijų ar kita institucija.</p> <p>Siūlome pasvarstyti, ar nebūtų tikslinga Projekte numatyti, kad tuo atveju, kai galutinis sprendimas dėl peticijoje pateiktų prašymų ar siūlymų tenkinimo priimamas kitoje valstybės institucijoje (ne Seime, Vyriausybėje ar vienoje iš savivaldybės institucijų), kompetencija priimti galutinį sprendimą būtų suteikta tos institucijos vadovui.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka)</p> <p>Įstatymo projekto 4 straipsnio 6 dalis papildyta, nurodant, kad kitos institucijos turi nusistatyti komisijos sudarymo ar konkretaus valstybės tarnautojo paskyrimo ir peticijų nagrinėjimo organizavimo tvarką.</p>
11. Piliečio 2022 m. birželio 10 d. pasiūlymai		
11.1.	Siūlau sukonkretinti Projekto 4 straipsnio 5 dalies 5 punktą arba jo atsisakyti kaip perteklinio.	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Kadangi peticijų komisija turi ne tik Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalyje nurodytas teises, bet ir kitas teises, pavyzdžiui, pagal Įstatymo</p>

		projekto 14 straipsnį teisę sujungti peticijas, manytina, kad atsisakyti Įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalies 5 punkto, iš kurio matyti, kad šioje dalyje nėra pateikiamas baigtinis visų peticijų komisijos teisių sąrašas, netikslinga.
11.2.	Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 7 straipsnio 1 dalies 3 punktas apima 1 ir 2 punktus, siūlau pastarųjų atsisakyti, kaip perteklinių	Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka). Įstatymo projekto 7 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose, siekiant užtikrinti tinkamą pareiškėjo peticijos teisės įgyvendinimą, nurodomi pavyzdiniai visai visuomenei ar jos daliai galintys būti svarbūs klausimai (sritys), dėl kurių pareiškėjas gali pateikti kreipimąsi, todėl jų atsisakyti, paliekant tik bendrą (galimai mažiau aiškią) nuorodą į visai visuomenei ar jos daliai svarbius klausimus, yra netikslinga.
11.3.	Projekto 8 straipsnio 2 dalimi siūloma nustatyti, kad „2. Pareiškėjo arba jo atstovo pasirašytas kreipimasis gali būti pateikiamas šio straipsnio 1 dalies nurodytam subjektui raštu tiesiogiai, siunčiant paštu arba elektroninio ryšio priemonėmis, pateikiant pasirašyto kreipimosi skaitmeninę kopiją arba pasirašant ją kvalifikuotu elektroniniu parašu“. Manytina, kad požymis, kad kreipimasis būtų „pasirašytas“ yra perteklinis, nes fizinę formą turinčiose peticijose jis nekuria pridėtinės vertės. Pirma, visos dokumento administravimo procedūros metu (priėmimas, nagrinėjimas, tenkinimas, informavimas) nėra atliekama parašo patikra. Antra, asmuo nėra asmens parašų registro, kuriame būtų galima patikrinti asmenų parašo tikrumą. Trečia, asmenys teisės aktais nėra įpareigoti turėti tik vieną parašą ir juo pasirašinėti. Ketvirta, asmens parašas kinta per laiką, taip pat nuo pvz. priklausomai nuo kitų veiksnių – asmens skubos, fizinės padėties, erdvės, kurioje pasirašoma dydžio, per tam tikrą asmens gyvenimo laiką, keičiant asmens duomenis (įskaitant patį parašą) ir t.t. Penkta, tokiu reikalavimu nepagrįstai ribojama asmenų (ar jų atstovų) negalinčių fiziškai pasirašyti teisės.	Neatsižvelgta. Manytina, kad parašo kaip rekvizito reikalavimas yra būtinas, nes laikytinas asmens identifikavimo priemone (esant poreikiui, t. y. iškilus abejonėms, gali būti atliekama parašo ekspertizė ar pan.), išreiškiančia jo valią, o ne tik duomenų surašymą. Reikalavimas pasirašyti kreipimąsi neriboja fiziškai pasirašyti negalinčių asmenų teisės pateikti kreipimąsi, kadangi tokio asmens kreipimąsi gali pasirašyti atstovas.

11.4.	<p>Svarstyti, ar visi Projekto 8 straipsnio 3 dalyje nurodyti asmens duomenys ir informacija nėra pertekliniai ir yra būtini tuo atveju, kai ši informacija gali būti žinoma ir iš šio straipsnio 4 dalyje nurodytų dokumentų, ir gaunama iš dokumentų ir informacijos, kurie yra valstybės registruose (kadastruose), žinybiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose, finansuojamose iš valstybės ar savivaldybės biudžeto ir (ar) valstybės pinigų fondų (žr. Viešojo administravimo įstatymo 12 straipsnio 2 dalį).</p>	<p>Neatsižvelgta (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Pateikiant kreipimąsi yra reikalaujama nurodyti vardą, pavardę, asmens kodą ir kontaktinius duomenis (pasirenkant). Manytina, kad šie duomenys nėra pertekliniai, kadangi jie yra būtini asmens identifikavimui, patikrinimui, ar kreipimąsi pateikęs asmuo atitinka pareiškėjui ar jo atstovui keliamus reikalavimus.</p> <p>Gyvenamosios vietos nereikalaujama nurodyti. Pareiškėjui ar jo atstovui paliekama teisė pasirinkti nurodomus kontaktinius duomenis, t. y. koku būdu (paštu ar elektroniniu paštu) jis norėtų gauti informaciją apie kreipimosi (peticijos) vertinimą (nagrinėjimą). Ar pridėti prie kreipimosi Įstatymo projekto 8 straipsnio 4 dalyje nurodytus kreipimąsi pagrindžiančius dokumentus ar jų kopijas, pasirenka pareiškėjas ar jo atstovas.</p>
11.5.	<p>Projekto 18 straipsnio nuostata, nustatanti sprendimo „galutinumą ir neskundžiamumą“ suteikia absoliučius (neribojamus) ir nekontroliuojamus įgaliojimus priimti neperžiūrimo sprendimo teisę, kas iš esmės pažeidžia pačios peticijos teisės turinį ir principą, jog egzistuojant teisei, turi egzistuoti ir jos gynimo priemonė (<i>ubi ius, ibi remedium</i>), todėl tokia nuostata kvestionuotina konstitucingumo aspektu: Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta asmens teisė kreiptis į teismą. Konstitucinis Teismas 1996 m. balandžio 18 d. nutarime konstatavo, kad demokratinėje valstybėje teismas yra pagrindinė institucinė žmogaus teisių ir laisvių garantija, kad konstitucinis teisminės gynybos principas yra universalus. Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi pareigą nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad visus ginčus dėl asmens teisių ar laisvių pažeidimo būtų galima spręsti teisme. Gali būti nustatyta ir ikiteisminė</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies (suderinta darbo tvarka).</p> <p>Įstatymo projekto 19 straipsnio (buvusio 18) 1 dalis papildyta, įrašant „Igyvendinant peticijos teisę galutinį ir neskundžiamą sprendimą priima <...>“.</p> <p>Konstitucinio Teismo 2006 m. sausio 26 d., 2016 m. birželio 28 d. nutarimuose, be kita ko, konstatuota, kad, Seimui, Vyriausybei, savivaldybės tarybai priėmus sprendimą dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo, piliečio konstitucinė peticijos teisė</p>

	<p>ginčų sprendimo tvarka. Tačiau negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigta asmens, manančio, kad jo teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisė ginti savo teises ar laisves teisme. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad teisė kreiptis į teismą yra absoliuti, šios teisės negalima apriboti ar paneigti; pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi pareigą nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad visus ginčus dėl asmens teisių ar laisvių pažeidimo būtų galima spręsti teisme; asmens teisės turi būti ne formaliai, o realiai ir veiksmingai ginamos tiek nuo privačių asmenų, tiek nuo valdžios institucijų ar pareigūnų neteisėtų veiksmų (Konstitucinio Teismo 2008 m. birželio 30 d. nutarimas). Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje taip pat laikomasi nuostatos, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo kyla imperatyvas, jog asmuo, manantis, kad jo teisės ar laisvės yra pažeistos, turi absoliučią teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą; ši teisė negali būti dirbtinai suvaržoma arba dirbtinai pasunkinama ją įgyvendinti; šios teisės negalima paneigti; asmeniui jo pažeistų teisių gynyba teisme garantuojama nepriklausomai nuo jo teisinio statuso; pagal Konstituciją asmens pažeistos teisės, <i>inter alia</i> įgytosios teisės, ir teisėti interesai turi būti ginami nepriklausomai nuo to, ar jie tiesiogiai įtvirtinti Konstitucijoje (Konstitucinio Teismo 2007 m. gegužės 15 d. nutarimas). Konstitucinis teismas yra ne kartą išaiškinęs, jog asmuo, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą, o Konstitucinio Teismo 1999 m. kovo 4 d. nutarimas teigia „tokia pozicija, kai nepaliekama galimybių sprendimą ginčyti teisme, nesiderina su teisinės valstybės koncepcija ir konstitucine asmens teisių apsaugos doktrina.“ Siūlau „galutinumo ir neskundžiamumo“ požymių atsisakyti, juolab, kad „galutinumo“ požymis gali suponuoti ir tai, jog analogiška peticija negalėtų būti nagrinėjama ir ateityje, o „neskundžiamumo“ požymis netikslus tuo aspektu, kad nėra suderintas su teisės valstybės, nepiktnaudžiavimo valdžia principais ar, pvz. su Lietuvos Respublikos Konstitucijos 105 ir 106 straipsniais.</p>	<p>yra įgyvendinta, todėl nuspręsta, kad teisiniu reguliavimu, pagal kurį Seimo, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimai dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo yra galutiniai ir neskundžiami, nėra paneigiama piliečių peticijos teisė, nėra suvaržomas jos įgyvendinimas, kartu nėra pažeidžiama asmens, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisė kreiptis į teismą.“</p>
12. Piliečio 2022 m. birželio 14 d. pasiūlymai		
12.1	<p>Pareiškėjų grupės ir jų atstovavimas galimas įvairiomis formomis. Atkreiptinas dėmesys, kad tam tikros teritorijos gyventojus atstovauja savivaldybės taryba.</p>	<p>Neatsižvelgta. Iš esmės pagal Įstatymo projekto 2 straipsnio</p>

	<p>Tačiau nėra oraus teisinio mechanizmo, kuriuo savivaldybių tarybos gali inicijuoti Seimo, Vyriausybės ar ministrų teisės aktus. Vietoj to, kad inicijuoti pačios, jos gali tik prašyti turinčiųjų teisėkūros iniciatyvos teisę. Apibendrinus, siūlau patikslinti, kad pareiškėju gali būti profsąjungos, asociacijos, savivaldybių tarybos.</p>	<p>3 (buvusios 2) dalies nuostatas atstovu gali būti profsąjungos ar asociacijos vadovas ar kitas su jomis susijęs asmuo, jeigu jis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka yra įgaliotas.</p> <p>Tačiau pagal Konstituciją savivaldybių taryboms nėra garantuojama peticijos teisė, jos taip pat negali atstovauti pareiškėjams.</p> <p>Konstitucijoje vartojama sąvoka „pilietis“ sietina su fiziniais asmenimis (žmonėmis), visuomenės nariais, Lietuvos gyventojais.</p>
12.2.	<p>Dėl neišprusimo asmenys pasiūlymus keisti Seimo teisės aktus (įstatymus), kaip taisyklė, teikia ne Seimo peticijų komisijai, bet ministerijoms. Kadangi pasiūlymo tikslingumui vertinti yra Seimo peticijų komisija, reikėtų nustatyti, kad tokius pasiūlymus ne tik kitos peticijų komisijos, bet ir ministerijos persiunčia Seimo peticijų komisijai (11 str.).</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Patikslinta Įstatymo projekto 8 straipsnio 5 dalis.</p>
12.3.	<p>Jei peticijų komisijai bus pavedama parengti peticiją įgyvendinantį projektą, tai peticijų komisija turės motyvą peticijoms nepritari (susimąžinti adm. našta). Todėl nustatytina, kad parengti peticiją įgyvendinantį projektą negalima pavesti peticijų komisijai. Pvz., peticijų nagrinėjimo principuose.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pagal Įstatymo projektą peticijų komisijai nėra pavedama parengti teisės akto projektą. Ji turi teisę nuspręsti parengti teisės akto projektą, bet ne pareigą.</p> <p>Vadovaujantis Įstatymo projekto 18 (buvusio 17) straipsnio 5 (buvusia 4) dalimi, peticijų komisija, pateikusi išvadą tenkinti peticijoje pateiktus prašymus ar siūlymus, <i>gali parengti atitinkamo teisės akto projektą</i> arba siūlo sudaryti komisiją ar darbo grupę teisės akto projektui parengti, arba siūlo pavesti atitinkamoms valstybės ar savivaldybės institucijoms parengti teisės akto projektą.</p>

12.4.	19 str. turėtų būti nuo sprendimo dienos.	Atsižvelgta. Patikslintas 19 (buvęs 18) straipsnis.